

12.8.2007 18:07:53

Špilja Vindija: Zavod za paleontologiju i geologiju kvartara HAZU predlaže

Ulaz u špilju zatvoriti željeznom ogradom

Kako bi se spriječilo godinama dugo uništavanje i devastiranje špilje Vindije, koja pripada rangu europskih i svjetskih nalazišta neandertalaca, ulaz u unutrašnjost treba zatvoriti visokom željeznom ogradom koja će dodirivati špiljski svod. Takvim rješenjem (na isti način zaštićeni su slični lokaliteti u Europi i svijetu), zlonamjernim posjetiteljima onemogućit će se ulaz preko ograde i spriječiti mogućnost spuštanja užetom preko ruba svoda.

Ističu to mr. **Ljerka Marjanac** i dr. **Dejana Brajković** iz Zavoda za paleontologiju i geologiju kvartara pri HAZU, koje su na zamolbu Općine Donja Voća, u kojoj se nalazi špilja Vindija, izradile prijedlog njene fizičke zaštite. Taj stručni elaborat bit će podloga za izradu tehničkog rješenja za zaštitu lokaliteta (Vindija je s prekidima istraživana od 1928. do 1987. godine) na kojemu je pronađeno obilje paleontološkog i paleoantropološkog materijala, te veći broj ostataka neandertalaca, što ju je označilo kao drugo (uz Krapinu) najbogatije takvo nalazište u južnoj Europi.

Uništavanje špilje posljednjih je godina poprimilo zabrinjavajuće razmjere. Potvrđuju to i znanstvenici, ističući da su od 2003. do danas djelatnici Zavoda u više navrata obišli špilju i svaki put nailazili na sve veće dokaze njena kontinuirana devastiranja. Unatoč vrijednosti špilje u globalnim razmjerima, ta činjenica nije spriječila neodgovorne posjetitelje i domaće stanovništvo da prestanu uništavati unutrašnjost i njen okoliš.

- Na žalost, svjedoci smo nekontrolirana iskapanja, ispisivanja i „klesanja“ grafita na sedimentima, odlaganja otpada, loženja vatre. Oštećen je glavni zaštitni profil (tzv. piramida) na samom ulazu špilje, koji u europskim razmjerima predstavlja rijetkost zbog sačuvanog slijeda pleistocenskih sedimenata. Ako se ulaz u špilju hitno ne zatvori, naslage profila bit će uništene. Sedimentni kompleksi Vindije još uvijek sadrže dragocjene podatke neophodne za rekonstrukcije raznih aspekata egzistencije i izumiranja neandertalaca, kao i za istraživanja prve pojave suvremenih ljudi u ovom

dijelu Europe. A Vindija je iznimno značajna upravo po tome – upozoravaju djelatnici Zavoda s upraviteljicom dr. Brajković.

Dokaz tome je i porušeno kamenje iz glavnog profila, dok su ostali špiljski profili teško oštećeni uslijed rabota neodgovornih posjetitelja koji su, očito, za suvenirima iz pretpovijesti tragali štapovima i raznim priručnim alatom. Devastiran je i okoliš špilje: zaštitni suhozid davno je porušen, kamenje je strovaljeno u potok i odneseno, a pretpostavlja se da je upotrijebljeno kao građevni materijal. Zaštitna ograda koja je nekad bila podignuta na ulazu u špiljski kompleks, ukradena je. Koliko je stanje ozbiljno potvrđuje i dramatičan apel paleontologa HAZU, koje u ime znanstvene zajednice mole da se što prije osigura fizička zaštita špilje, kako bi se time onemogućio nekontrolirani ulaz i daljnja devastacija.

- Žalosno je što bušenja i sondiranja nedopušteno obavljaju čak i neke institucije, a da ni od koga nisu zatražile dozvolu – ističe Ivica Lukaček, načelnik Općine Donja Voća te najavljuje da je na temu zaštite špilje već najavljen sastanak s predstavnicima Ministarstva kulture, Hrvatskog prirodoslovnog muzeja i HAZU.

Nakon postavljanja metalne rešetke počeo će uređenje špiljskog i predšpiljskog prostora prema projektu što je izrađen još 2003. godine. HAZU, međutim, upozorava, da je projekt uređenja unutrašnjosti špilje potrebno dopuniti uvjetima i načinom obrade profila prema pravilima geološke i arheološke struke te ističu da je, zbog njena svjetskog znanstvenog značaja, Vindiju moguće koristiti samo za turističke obilaske te u obrazovne i znanstvene svrhe.

Također, mole da se prilikom izvođenja radova osigura kontinuiran nadzor geologa i paleontologa iz Zavoda HAZU, kako bi se sakupio paleontološki materijal iskopan tijekom radova. Taj materijal bit će pregledan, razvrstan i valoriziran. Naime, prilazni plato ispred špilje stvoren je od nabačena materijala od iskapanja tijekom perioda njena intenzivna istraživanja. Tim materijalom zatrpan je bazni dio glavnog profila u visini od oko dva metra. Stoga je neophodno predvidjeti i otkopavanje do baze glavnog profila prije postavljanja zaštitne ograde.

Lj. R.

*i*P.hr